

BIJENKOMST OP DINSDAG 29 MAART 1955 TE AMERSFOORT

Voordracht gehouden voor de Vereniging ter beoefening
van de Krijgswetenschap

door

Kolonel van de Gen. Staf T. H. BAKKER

over

DE VERZORGING VAN DE K.L. IN VREDES- EN OORLOGSTIJD NA DE OPRICHTING VAN HET BASIS-COMMANDO

Voorzitter: Z. E. Luitenant-Generaal M. R. H. CALMEYER

De Voorzitter:

Heren, ik open hierbij deze vergadering. Ik heet U allen welkom en geef het woord aan de spreker van deze avond, kolonel Bakker.

Kolonel Bakker:

Mijnheer de Voorzitter, Generaals, Heren.

De verzorging van de KL in vredes- en in oorlogstijd is een onderwerp van zodanige omvang, dat ik mij bij deze voordracht zal moeten beperken tot de behandeling van de voornaamste aspecten daarvan en slechts weinig in details zal kunnen treden.

De verzorging — tegenwoordig gaarne genoemd de logistiek — omvat het gehele complex van handelingen, dat gericht is op de uitrusting en de instandhouding van het leger, zowel in vredes- als in oorlogstijd met als enig doel het leger in staat te stellen haar taak onder alle omstandigheden, onder de beste voorwaarden te vervullen.

Het omvat de materiële verzorging in de volle omvang, waarvan de voornaamste punten zijn: de behoeftebepaling, de typebepaling, de verwerving, de bevoorrading met en het onderhoud van het materieel. Bovendien het gehele vervoerswezen en de geneeskundige verzorging, hospitalisatie en evacuatie van zieken en gewonden, alsmede de infrastructuur.

Hoewel het belang van de verzorging voor het leger in de laatste jaren meer en meer erkenning ondervindt, wordt de logistiek ook nu nog te veel als een stiefkind beschouwd, dat het zijn broeders — de strategie en de tactiek — zo enorm lastig kan maken.

Liefst zou men dan ook de logistiek met één armbeweging van zich af willen schudden, dezelfde armbeweging, waarmede men op een kaart — liefst met grote schaal — divisies en regimenten allerlei ingewikkelde manoeuvres kan laten maken.

Het is nu eenmaal zo, dat bij oefeningen op de kaart en bij vredesmanoeuvres de logistieke problemen nimmer van ernstige aard zijn en op eenvoudige wijze geïmproviseerd tot een oplossing kunnen worden gebracht. Maar in werkelijkheid komt er niets terecht van tactische handelingen en manoeuvres, indien daar niet een uiterst grondige logistieke voorbereiding aan is voorafgegaan.

En dit beginsel geldt niet alléén voor de grote eenheden, doch evenzeer voor de kleine tactische verbanden.

Iedere commandant van hoog tot laag dient zich volkomen bewust te zijn en zich verantwoordelijk te weten voor de verzorging van zijn onderdeel en deze zorg niet als een zaak van ondergeschikt belang af te wentelen op ondergeschikt personeel. Alhoewel er in dit opzicht in de laatste jaren een vooruitgang is te constateren, valt er nog veel te verbeteren.

Niet genoeg kan worden gewaardeerd, dat de „*Nota inzake het Defensiebeleid*“ van Mei 1954 aan alle officieren van zee-, land- en luchtmacht werd toegezonden. In deze nota is o.m. ook de materiële opbouw en de verzorging van de KL op een duidelijke en overzichtelijke wijze weergegeven in *paragraaf 3 van het derde deel*. In feite is hiermede veel gras voor mijn voeten! weggemaaid voor mijn voordracht van hedenavond, omdat in deze defensie-nota dezelfde materie is behandeld. Onvermijdelijk zal ik hier en daar in herhalingen moeten vervallen. Echter scheidt het voor mij de mogelijkheid op andere aspecten van de verzorging iets uitgebreider in te gaan.

OPBOUW VAN HET VERZORGINGSAPPARAAT NA AFLOOP VAN DE OORLOG

Toen na afloop van de Tweede Wereldoorlog het verzorgingsapparaat van de KL opnieuw werd opgebouwd, moest dat van de grond af geschieden. Vóór de oorlog hadden wij in de KL uiteraard ook verzorgingsdiensten, zoals de intendance, het etappe- en verkeerswezen en de vooroorlogse DML, maar de omvang daarvan was slechts een fractie van wat voor een modern verzorgingsstelsel benodigd is. De logistiek was inmiddels ontwikkeld tot een militaire wetenschap van de eerste orde, welke in Nederland nog geheel nieuw was.

De enorme vooruitgang in de materiële uitrusting van het leger als gevolg van de motorisatie, mechanisatie, moderne munitie verslindende wapens, radio- en radarmaterieel en zwaar geniematerieel hebben het leger tot een uiterst gecompliceerd technisch apparaat gemaakt, dat zeer hoge eisen stelt aan alle facetten van de verzorging.

De logistiek kan niet als een apart probleem worden beschouwd, doch dient in nauw verband te worden gebracht met alle strategische en tactische plannen en handelingen. Een moderne oorlog kan niet worden gevoerd zonder dat daaraan een grondige logistieke voorbereiding is voorafgegaan, zodat geschikt kan worden over een verzorgingsapparaat dat het leger in staat stelt zijn taak onder alle omstandigheden en onder de beste voorwaarden te vervullen en te blijven vervullen.

Het was eigenlijk vanzelfsprekend, dat — toen in 1945 het verzorgingsapparaat van de KL moest worden opgebouwd — hiervoor de Britse organisatievorm werd gekozen. Niet alleen omdat grote hoeveelheden Brits materieel konden worden overgenomen uit de hier te lande achtergelaten Engelse en Canadese dumps, maar vooral ook omdat de Engelsen op zich hadden genomen steun te verlenen bij de opbouw van ons leger.

KMG-ORGANISATIE

De organisatie van de Nederlandse kwartiermeester-generaal, zoals die hier te lande werd opgericht, kwam dan ook in grote trekken overeen met de Britse QMG. Zoals bekend mag worden verondersteld, stond de KMG

aanvankelijk naast en op hetzelfde niveau van de Chef van de Generale Staf.

In de praktijk heeft deze nevengeschiktheid van ChGS en KMG niet geheel voldaan, zodat na enige jaren de KMG onder bevel werd gesteld van de ChGS.

In de jaren 1945—1950, gedurende welke de KMG-organisatie in Nederland heeft bestaan, heeft dit systeem eigenlijk geen redelijke kans gehad zijn bruikbaarheid in de praktijk te bewijzen. In deze jaren kon weinig worden gedaan aan de opbouw van de KL in Nederland. Alle inspanning was gericht op de opleiding aan de lopende band van dienstplichtigen, die na betrekkelijk korte tijd van opleiding naar Indonesië werden gezonden.

NATO-PACT

Inmiddels kwam in April 1949 het Noord-Atlantisch Pact tot stand, waarbij o.m. werd overeengekomen, dat de verdragspartners elkander steun zouden verlenen bij de materiële opbouw van hun weermacht. In de praktijk kwam dit in hoofdzaak neer op materiële steun van de Verenigde Staten aan de NATO-landen. Ook Canada echter heeft naar vermogen een belangrijke steun verleend.

Als consequentie van de Amerikaanse materiële hulpverlening werd voor de KL de Amerikaanse organisatievorm aangenomen. De Amerikaanse materieelleveringen zijn namelijk gebaseerd op tekorten op de organieke uitrusting en het is zonder meer duidelijk, dat de aanvragen voor materieel en bijbehorende onderdelen veel eenvoudiger zijn te behandelen, wanneer over gelijke organisaties wordt beschikt als waarover de Amerikanen beschikken.

Het overnemen van de Amerikaanse organisatievorm hield mede in de aanvaarding voor de KL van het Amerikaanse verzorgingssysteem, *althans* voor wat betreft de bevoorradings- en onderhoudsprocedures.

Het Amerikaanse verzorgingssysteem kent geen kwartiermeester-generaal of een soortgelijke topfunctionaris.

Tot voor kort stonden de z.g. „technical services” — te vergelijken met onze materieeldiensten — rechtstreeks onder de Chief of Staff. Zeer recent, namelijk enige maanden geleden, heeft in de Amerikaanse toporganisatie van het leger een wijziging plaats gevonden.

Ingevoerd werd een Deputy Chief of Staff for Logistics, rechtstreeks onder de Chief of Staff. De „technical services” ressorteren nu rechtstreeks onder deze autoriteit, die voor de uitvoering van zijn taak bovendien beschikt over een logistische staf.

INVOERING DML EN MATERIEEL INSPECTEURS

Op 1 October 1950 werd de KMG-organisatie geliquideerd. Met ingang van die datum werd de verantwoordelijkheid voor de verzorging van de KL gedeeld door de ChGS en de Directeur Materieel Landmacht.

De DML werd belast met de verwerving van het materieel, het hogere echelonsonderhoud van het materieel in de Centrale Werkplaats en de hoofdwerkplaatsen, alsmede het beheer van de basismagazijnen.

De ChGS kreeg voor de uitvoering van zijn taak met betrekking tot de verzorging de beschikking over het instituut van de Materieel Inspecteurs. Nieuw opgericht werd de Inspectie van de Technische Dienst, terwijl de In-

specties van de Genie, Intendance en Verbindingsdienst, welke reeds als wapeninspecties bestonden, nu ook een logistieke taak kregen toebedeeld. De Inspectie van het Vervoerswezen bleef ongewijzigd.

Onveranderd bleef ook de organisatie van de Geneeskundige Dienst, die ook al in het KMG-tijdperk een logistieke functie had met betrekking tot de verzorging, de bevoorrading en het onderhoud van het eigenlijke geneeskundige materieel.

Consequent werd de Amerikaanse logistieke organisatievorm dus niet gevolgd.

In de Amerikaanse organisatie zijn de 7 „technical services”, ieder in hun materieelsector, volledig verantwoordelijk voor de verzorging, met inbegrip van de verwerving.

Tot de voornaamste taak van de Materieel Inspecteurs in de KL behoorde de behoeftebepaling van het materieel; voorts waren zij met betrekking tot het onderhoud en de bevoorrading te beschouwen als de schakel tussen de gebruikende troep en de DML-werkplaatsen en -magazijnen. Met uitzondering van de Intendance en de Geneeskundige Dienst beschikten de Materieel Inspecteurs praktisch niet over eigen werkplaatsen en magazijnen.

Een duidelijk omschreven scheiding in de bevoegdheden van respectievelijk DML en ChGS met betrekking tot de taken op het gebied van bevoorrading en onderhoud werd niet gemaakt, hetgeen in de praktijk aanleiding gaf tot praktische moeilijkheden.

Dit kwam omdat in de DML-organisatie werd voortgegaan op basis van de KMG-organisatie, met andere woorden volgens het Britse systeem. Bij de Materieel Inspecties daarentegen werd er van de aanvang af naar gestreefd zoveel mogelijk de Amerikaanse procedures in praktijk te brengen.

Daarbij kwam nog, dat de DML-bedrijven met hun afwijkende procedures in oorlogstijd onder bevel van de MI's zouden zijn gekomen.

Op het meest critieke ogenblik van de mobilisatie zouden de MI's derhalve het bevel over bedrijven krijgen, waarmede zij in vreedstijd geen enkele bemoeienis hadden, waarvan zij het personeel niet kenden en waarin geheel afwijkende procedures werden gevolgd.

De reorganisatie van October 1950 is wel een duidelijk bewijs hoe weinig ontwikkeld het logistieke denken in de KL toen nog was, dat dergelijke belangrijke consequenties niet al direct als zodanig werden onderkend en hoe jong de logistieke wetenschap in Nederland was en *nog is*.

Men begrijpe mij niet verkeerd, dat ik hiermede afbrekende critiek wil laten horen. Bij de behandeling van de personeelsproblemen, waar ik het straks over zal hebben, zal het U duidelijk worden, dat deze ontwikkelingsgang van het verzorgingsapparaat onvermijdelijk is geweest.

OPRICHTING BASISORGANISATIE

Nadat in de praktijk de zo juist genoemde bezwaren duidelijk waren onderkend, besloot de Minister van Oorlog tot reorganisatie van het verzorgingsstelsel van de KL.

Het belangrijkste aspect van deze reorganisatie is, dat alle bevoorradingen en onderhoudswerkzaamheden thans geschieden onder verantwoordelijkheid van de Chef van de Generale Staf. De DML heeft derhalve geen bemoeienis meer met de bevoorrading en de herstellingen van materieel.

Opgericht werden het Basiscommando en de Basisgroepen van de Genie, de Verbindingsdienst, Intendance, Technische Dienst en Vervoerswezen, terwijl metertijd aan de basisorganisatie de Basisgroep van de Geneeskundige Dienst nog zal worden toegevoegd.

Op 1 November 1953 werd de kern van het Basiscommando opgericht met opdracht de basisorganisatie voor te bereiden. Op 1 October 1954 werd de eerste fase van de logistieke reorganisatie afgesloten. Bij beschikking van de Minister van Oorlog werden alle werkplaatsen en magazijnen van de KL, welke tot die datum onder bevel hadden gestaan van de DML en MI's, onder bevel van de Basiscommandant c.q. C-1 LK gesteld.

Aangezien op 1 October 1954 de nieuwe voorschriften „Materieelvoorziening” nog niet geheel gereed waren bleef de verantwoordelijkheid voor de bevoorrading en het onderhoud nog bij de MI's.

Op 8 Februari 1955 werden de nieuwe voorschriften voor de materieelvoorziening van kracht verklaard, waarmede de BaC volledig verantwoordelijk is geworden voor de bevoorrading met en het onderhoud van het materieel van de KL, voorzover deze taken niet behoren tot het ressort van C-1 LK, NTB en C-LuA. De logistieke reorganisatie was hiermede een feit geworden.

LOGISTIEKE TAAK VAN DE DML NA DE REORGANISATIE

De DML is nog belast met de verwerving van het materieel en alles wat daarmee verband houdt.

Het is vanzelfsprekend, dat ten aanzien van de verwerving een zeer nauw contact moet bestaan tussen de organen van de ChGS en de DML. *Met de verwerving staat en valt de materieelvoorziening.* Bijzondere nadruk wil ik hier leggen op het grote belang van de voorbereidingen in vreedstijd voor de verwerving in oorlogstijd met als doel de verzekering van een regelmatige aanvoer in oorlogstijd.

Dit geldt vooral voor *die* goederen, welke niet in voldoende hoeveelheden hier te lande aanwezig zijn of niet kunnen worden geproduceerd en essentieel zijn voor de gevechtsvoering. Voorbeelden hiervan zijn o.a. munitie en BOS-producten. In oorlogstijd kan veel geïmproviseerd worden, maar zonder munitie en benzine gaat het niet.

En daarom is de taak van de oorlogsvoorbereiding van zo'n enorm groot belang, dat daaraan in vreedstijd nooit genoeg aandacht kan worden besteed. Niemand kan vooruit voorspellen hoe de situatie in de eerste dagen, weken, maanden van een oorlog zal zijn en hoe lang het zal duren alvorens een min of meer regelmatige bevoorrading zal zijn geconsolideerd. Geen pogingen mogen echter worden nagelaten om in vreedstijd daarvoor alle mogelijke voorbereidingen te treffen, zowel in nationaal als in internationaal verband.

De ligging van Nederland — praktisch in de frontlijn — maakt, dat er niet op gerekend mag worden, dat de eigen industrie, voorzover deze in de oorlogsproductie is betrokken, ongestoord zal kunnen doorwerken.

In NATO-verband is een bepaalde tijdsperiode aangenomen, welke nodig zal zijn om het zeetransport in oorlogsbanen te leiden. De voorraden, welke voor die tijdsperiode benodigd zijn, zullen als overbruggingsreserve moeten worden opgelegd. Hiermede zijn wij er echter nog niet.

Gezorgd moet worden — nu reeds in vreedstijd — dat er na die tijdsperiode ook iets te transporteren valt, hetgeen moet worden vastgelegd in een

oorlogsimportschema. Internationale bilaterale en multilaterale verdragen voor leveringen in oorlogstijd zullen dan ook voor zoveel mogelijk moeten worden voorbereid. Overigens is dit in belangrijke mate mede een NATO-probleem, dat dan ook in NATO-verband moet worden behandeld. Het is echter zaak om met de meeste nadruk te blijven aandringen op afdoende regelingen.

Het is zonder meer duidelijk, dat bij deze voorbereidingen een zeer nauw contact moet bestaan tussen de ChGS/MI's en de DML, aangezien de behoeftecijfers door de ChGS/MI's moeten worden bepaald.

De verwerving omvat niet alleen het eigenlijke commerciële werk van de aanschaffing. Hiertoe behoort ook het vaststellen van de technische eisen en specificaties, waaraan het materieel moet voldoen, alsmede het opstellen van de keuringseisen en tenslotte de afnamekeuringen.

Naast de verwerving door de DML ontvangt de KL een zeer belangrijk gedeelte van de uitrusting onder MDAP — het Amerikaanse hulpprogramma — en de Canadian Mutual Aid.

LOGISTIEKE TAAK VAN DE CHEF VAN DE GENERALE STAF

Met uitzondering van de verwerving is de ChGS zowel in vredes- als in oorlogstijd geheel verantwoordelijk voor de verzorging van de KL. Hiermede wordt voldaan aan het beginsel, dat de operationele commandant ook het verzorgingsapparaat onder zijn bevel dient te hebben.

Met de uitvoering van deze taak zijn belast de Materieel Inspecteurs, de operationele commandanten, met name C-1 LK, NTB en C-LuA en de Basiscommandant.

Alvorens nader in te gaan op de verzorgingstaken van deze autoriteiten wil ik nog de aandacht vestigen op twee hoofdaspecten van de logistiek, n.l. de planning en de uitvoering.

Onder plannende logistieke arbeid rekenen wij de vaststelling van de behoefte aan materieel, naar type, aantallen en soorten, alsmede het vaststellen van de prioriteiten met betrekking tot de materieelvoorziening; vaststelling van de behoefte aan logistieke onderdelen en de inzet daarvan. Voorts de bepaling van de behoefte aan logistieke infrastructuur en de dislocatie daarvan.

Deze plannende logistieke werkzaamheden worden verricht door de sectie G4 van het HKGS en de Materieel Inspecteurs. Meermalen wordt hierbij overleg gepleegd op internationaal, interdepartementaal en interservice niveau.

Met de uitvoerende logistieke werkzaamheden zijn belast de BaC, C-1 LK, NTB en C-LuA. Uiteraard wordt hierbij ook veel plannende arbeid verricht door de staven van deze autoriteiten.

De Basiscommandant beschikt hiervoor, behalve over zijn Commando, over de Basisgroepsstaven, terwijl de operationele commandanten worden bijgestaan door hun G4-sectie, de speciale stafsectiën en c.q. groepsstaven.

De feitelijke technische uitvoering geschiedt door speciaal logistiek personeel, dat men vindt hetzij als enkeling in een tactisch onderdeel, zoals de bevoorradingsofficier, de kok, de monteur, enz., hetzij gebundeld in logistieke eenheden op verschillende niveaus. Dit personeel verricht alle logistieke werkzaamheden van de zeer eenvoudige tot de meest gecompliceerde, zoals b.v. de complete revisie van tanks en radarapparatuur.

TAAK VAN DE MATERIEEL INSPECTEURS

De MI's zijn als technisch adviseur van ChGS o.m. belast met de behoeftebepaling. Zij plannen de behoefte aan materieel in overeenstemming met het legeropbouwplan.

Het legeropbouwplan voorziet in de vorming van het Nederlandse contingent voor de gezamenlijke verdediging van West-Europa, voorts de territoriale troepen, waaronder ook de territoriale luchtdoelartillerie en de basis-eenheden.

Het legeropbouwplan strekt zich over een bepaalde tijdsperiode uit. Zoveel mogelijk wordt bij de uitvoering daarvan getracht op ieder ogenblik een juiste verhouding te krijgen tussen de tactische troepen en de ondersteunende logistieke troepen. Hiervoor is een tijdfasering opgemaakt aan de hand waarvan men op iedere fase kan aflezen welke troepen op dat ogenblik paraat of mobilisabel aanwezig zijn.

Dit vormt de basis voor de behoeftebepaling van het materieel. Het is vanzelfsprekend, dat de behoeftebepaling vooruit moet grijpen, opdat, wanneer de onderdelen gevormd worden, het daarvoor bestemde materieel ook inderdaad aanwezig is. De achterstand in de materieelvoorziening wordt nu langzamerhand ingelopen. Gerekend wordt, dat de behoeftebepaling ca. 2 jaar moet vooruitgrijpen, zodat momenteel het materieel berekend wordt, dat ultimo 1956 benodigd is.

Hoe deze behoeftebepaling geschiedt, wordt ook uitgebreid behandeld in de defensienota, zodat ik daar hier niet verder op in zal gaan.

De moeilijkste behoeftebepaling is die van de reservedelen (spare parts), waar het gaat om honderdduizenden soorten, belangrijk en onbelangrijk, maar alle nodig. Over eigen ervaringscijfers voor de behoefteplanning beschikken wij slechts ten dele en voornamelijk alleen voorzover het materieel betreft, dat niet uit buitenlandse hulp wordt verkregen. Voor het buitenlandse materieel wordt gebruik gemaakt van de buitenlandse bevoorradings-schalen, zoals b.v. de SNL's (Standard Nomenclature List — Standaard Naam Lijst), die echter dikwijls minder betrouwbaar zijn. Op den duur zullen wij echter voor dit materieel over eigen ervaringscijfers beschikken.

Iedere misplanning in de behoeftebepaling in het mindere betekent, dat materieel, waaraan dringend behoefte bestaat, niet naar behoren op peil gehouden kan worden. Het gevolg is dan dikwijls, dat het materieel, dat herstelling behoeft, toch in gebruik blijft, met als enig resultaat, dat het nog verder in kwaliteit achteruitgaat. Dit komt nog te veel voor in de voertuigensector.

Iedere misplanning in de behoefte in het meerdere, kan — waar het hier om zoveel duizenden en dikwijls dure artikelen gaat — zware financiële offers betekenen, welke niet verantwoord zijn.

Ook de bepaling van de militair-technische eisen, waaraan het materieel in zijn sector moet voldoen, behoort tot de taak van de MI, alsmede het ontwerpen van de technische reglementen, voorschriften en aanwijzingen.

Naast de materiële behoeftebepaling is de MI als wapeninspecteur ook belast met de personele behoeftebepaling in zijn sector, met andere woorden, de bepaling welk personeel en welke logistieke onderdelen benodigd zijn voor de uitoefening van de logistieke taak.

En tenslotte de opleidingen.

UITVOERING VAN DE VERZORGING

Ik ben nu gekomen tot de uitvoerende logistieke werkzaamheden, welke worden uitgevoerd door de Basiscommandant en de operationele commandanten. Ik wil mij hierbij voorlopig beperken tot twee belangrijke facetten van de verzorging: de bevoorrading en het onderhoud (de herstellingen).

Onder onderhoud, afgeleid van het Amerikaanse woord „maintenance”, wordt verstaan het 1e t/m 5e echelonsonderhoud.

Het 1e echelonsonderhoud wordt uitgevoerd door de gebruiker, zoals b.v. het onderhoud, dat de chauffeur aan zijn wagen verricht, de soldaat aan zijn geweer, enz. Hiervoor is weinig technische kennis nodig, wel echter een grote dosis verantwoordelijkheidsbesef, dat de man, zo hij dit niet heeft, moet worden bijgebracht.

Het 2e echelonsonderhoud wordt uitgevoerd door onderdeelmonteurs, die tot het eigen wapen behoren. Het 2e echelonsonderhoud beperkt zich ook nog tot eenvoudige technische werkzaamheden, waarvoor de monteur beschikt over enig gereedschap en reservedelen. 1e en 2e echelonsonderhoud tezamen worden samengevat onder de naam onderdeelsonderhoud.

Het 3e en 4e echelonsonderhoud — tezamen aangeduid als veldonderhoud — wordt uitgevoerd door werkplaatsen (mobiele en statische), welke qua personeel en outillage uitgerust zijn voor zwaardere herstellingen. Het verschil tussen 3e en 4e echelon is soms moeilijk aan te geven. Het 3e echelonsonderhoud beperkt zich dikwijls tot verwisseling van complete verwisselstukken (assemblies), terwijl het 4e echelonsonderhoud gericht is op de herstelling van deze componenten. Ook de tijdsduur van de reparatie speelt een rol bij de bepaling van 3e of 4e echelonherstellingen en tenslotte de beschikbare gereedschaps- en werkplaatsuitrusting. Bij de 3e echelonherstellingen dient het streven er op gericht te zijn het defecte uitrustingsstuk zo spoedig mogelijk weer bij de gebruiker terug te doen zijn. Zo verrichten b.v. de divisie verzorgende onderdelen in hoofdzaak 3e echelonsonderhoud.

En tenslotte het 5e echelons- of basisonderhoud. Dit omvat de totale revisie van het materieel.

De verzorgingsprocedures zijn vastgelegd in het Voorschrift Materieelvoorziening (delen I t/m V), dat met ingang van 8 Februari van dit jaar werd ingevoerd.

In het oude beheerssysteem dat tot 8 Februari werd gevolgd — het bekende voorschrift 7001 c.a. — werd uitgegaan van het principe van de centrale bevoorrading; alle beheerseenheden werden centraal bevoorrad van de basismagazijnen uit. *De tactische commandanten konden hier praktisch geen invloed op uitoefenen, hetgeen bepaald een nadeel was.*

De beginselen van het nieuwe systeem zijn als volgt:

- a) iedere commandant — van de compagnie of overeenkomstige eenheid af — is volledig verantwoordelijk voor de verzorging van zijn onderdeel. Er zijn gebruikende en verzorgende onderdelen;
- b) ieder gebruikend onderdeel wordt voor de bevoorrading en het onderhoud gesteund door een verzorgend onderdeel.

Deze verzorgende onderdelen vallen op hun beurt terug op een verzorgend onderdeel op een hoger niveau.

De verzorging is derhalve volkomen geëchelonneerd gedecentraliseerd.

TAAK C-1 LK

Op deze wijze ontstaat tenslotte de volgende verzorgingsketen voor het legerkorps:

- de compagnie;
- de regimentsverzorgingscompagnie;
- de divisie verzorgende eenheden;
- de legerkorps verzorgende eenheden.

Met zijn logistieke onderdelen moet het legerkorps in staat zijn zelf te voorzien in de bevoorrading en in het veldonderhoud, zowel van de parate als van de mobilisabele onderdelen. De basis heeft ten aanzien van het legerkorps de taak te zorgen, dat de voorraden in de LK-depôts op daartoe strekkende aanvragen op peil worden gehouden en dat het veldonderhoud, hetwelk het legerkorps niet zelf kan verrichten, wordt uitgevoerd, met andere woorden de z.g. „overflow” van het veldonderhoud. Met de interne bevoorrading en onderhoud van 1 LK heeft de basis dus theoretisch geen bemoeienis.

NATIONALE SECTOR

Naar analogie van 1 LK zouden NTB, C-LuA en BaC eveneens 3e en 4e echelonsonderhoud en bevoorradingsorganen behoeven.

De onder deze autoriteiten ressorterende onderdelen zijn echter in oorlogstijd in hoofdzaak gelegerd in het gezagsgebied van de NTB (communication zone).

Teneinde onnodige verdubbeling te voorkomen werd aan de Basiscommandant de 3e en 4e echelonsverzorging mede ten behoeve van NTB en C-LuA in de communication zone opgedragen.

Aangezien in het bijzonder bij de NTB een aanzienlijk aantal kleinere onderdelen niet in staat is het onderdeelsonderhoud te verrichten, is hierin voorzien door een territoriaal net van lager echelonsonderhoud.

Deze werkzaamheden, alsmede de bevoorrading met de meest voorkomende artikelen, zoals onderhoudsmiddelen, levensmiddelen, kleding en uitrusting zijn opgedragen aan de territoriale verzorgingscompagnieën onder bevel van TB's en TC's.

TAAK NTB

Zoals dus uit het voorgaande blijkt, is de verzorgingstaak van NTB uit economische overwegingen enigszins beperkt.

TAAK C-LuA

Zulks geldt ook voor C-LuA, die behalve zijn normale verantwoordelijkheid voor de verzorging, zoals iedere commandant die heeft, bovendien operationele zeggenschap heeft over het 3e en 4e echelonsonderhoud van het specifieke LuA-materieel, zoals vuurmonden en vuurleidingsapparatuur. Dit onderhoud wordt uitgevoerd door LuA-herstelploegen, die organiek tot de basis behoren, maar waarvan de inzet wordt bepaald door C-LuA.

Bovendien is C-LuA verantwoordelijk voor de bevoorrading met specifieke LuA-munitie, waarvoor hij de beschikking krijgt over eigen munitie-aanvullingsplaatsen.

VERZORGINGSTAAK BASISCOMMANDANT

Ik ben thans gekomen tot de taak van de BaC met betrekking tot de bevoorrading met en het onderhoud van het materieel.

De BaC is verantwoordelijk voor:

- A. 1) het 5e echelonsonderhoud van al het daarvoor in aanmerking komende materieel van de KL.
Dit 5e echelonsonderhoud omvat de totale revisie, waarbij gestreefd wordt dit zoveel mogelijk in serie te doen;
- 2) het overschot van het 3e en 4e echelonsonderhoud van het LK, voor zover de capaciteit van 1 LK daarin tekort schiet;
- 3) het totale 3e en 4e echelonsonderhoud van de onderdelen van de Nationale Sector.
- B. 1) De bevoorrading in bulk van de LK depôts en de territoriale verzorgingscompagnieën (TVC'n) van de NTB;
- 2) de bevoorrading van de onderdelen van de Nationale Sector met die artikelen, welke niet door de TVC'n worden gevoerd;
- 3) de bevoorrading van de munitie-aanvullingsplaatsen van de LuA.

De toestand, zoals die in het voorgaande is geschetst, is de toestand, zoals wij hopen ultimo 1956 te hebben bereikt.

Momenteel is het nog zo, dat voornamelijk het tekort aan logistiek personeel het voor 1 LK en NTB onmogelijk maakt om de volledige verantwoordelijkheid voor de verzorging van hun troepen — vooral van de mobilisabele troepen — op zich te nemen.

De Basis zal hierbij in de eerstvolgende jaren nog veel hulp moeten bieden.

Maar ook de organisatie van de Basis zelf is nog lang niet voltooid.

De problemen — vooral in het begin — zullen nog aanzienlijk zijn en men moet stellig niet verwachten, dat met de invoering van de nieuwe procedures, de verzorging eensklaps aan alle eisen zal voldoen.

Vele moeilijkheden zullen nog moeten worden overwonnen en dit is alléén mogelijk wanneer alle betrokken instanties — zowel de tactische als de logistieke — nauw samenwerken en ieder op zijn plaats zich volkomen bewust is van de eigen verantwoordelijkheid voor de verzorging.

Het is n.l. niet alleen voldoende, dat de onderlinge samenwerking tussen de verschillende logistieke instanties niets te wensen overlaat, maar ook het samenspel tussen de tactiek en de logistiek dient volkomen sluitend te zijn.

Dit samenspel dient tot uiting te komen *in de staven* tussen de G4 of S4 enerzijds en de overige stafsecties anderzijds. Op de samenwerking tussen G3 en G4 kan nooit genoeg de nadruk worden gelegd.

Wij zijn van oordeel, dat in dit opzicht nog *heel veel verbeterd* moet worden. De tactische zijde moet overtuigd zijn van het beginsel, dat ieder tactisch plan of tactische handeling beoordeeld moet worden op de logistieke mogelijkheden. Reeds in het allereerste planningsstadium moet G4 daarin gekend worden, opdat niet in een later stadium de overigens goed opgezette tactische plannen in de praktijk niet uitvoerbaar blijken te zijn in verband met de logistieke onmogelijkheden en bovendien opdat G4 zoveel mogelijk *tijd* krijgt voor de logistieke voorbereiding van de operationele plannen.

Men begrijpe mij niet verkeerd, dat ik de logistiek voorop wil stellen. De logistiek is dienend, maar moet haar minimum eisen stellen, zonder welke iedere tactische handeling praktisch niet uitvoerbaar is.

Een uitspraak van Wavell: „A real knowledge of supply and movement factors must be the basis of every leaders plan”. Tegen dit principe wordt nog maar te vaak gezondigd.

Maar behalve het samenspel in de staven dient ook de verhouding tussen de gebruikende tactische eenheden en de verzorgende logistieke eenheden tot in de perfectie geregeld te zijn. Ook hierbij geldt, dat de verzorgende eenheden zich volkomen bewust moeten zijn van hun dienende taak ten opzichte van de aan hun zorg toevertrouwde gebruikende tactische eenheden. Het gezegde „de klant is koning” is hierbij van toepassing, maar de „koning klant” moet dan ook goed beseffen, dat hij niet alleen rechten, doch ook plichten heeft, welke hij moet nakomen.

De laagste gebruikende eenheid — de compagnie — vormt reeds een uitermate belangrijke schakel in de verzorgingsketen, zowel wat betreft de bevoorrading als het onderhoud. Onvoldoende onderhoud van het materieel betekent een steeds toenemende degradatie van de toestand van het materieel. Dit wiekt zich niet alléén in de mogelijkheid, dat op de beslissende ogenblikken het materieel niet bedrijfsklaar is, doch betekent ook een volkomen onnodige extra belasting van de toch reeds altijd overbelaste hersteleenheden, waardoor de achterstand groter wordt en het materieel niet tijdig beschikbaar komt.

Ook aan de voorgeschreven bevoorradingsprocedures dient nauwgezet de hand te worden gehouden. Iedere onregelmatigheid of afwijking hiervan kan ongewenste gevolgen hebben in de gehele bevoorradingscyclus, terwijl de commandanten dan ook geen juist inzicht meer hebben in de materieelpositie van hun onderdeel.

Ik heb gemeend hier even de nadruk te moeten leggen op de logistieke verplichtingen van de troepencommandanten, omdat hun onderdelen het beginpunt en tevens het eindpunt zijn van de verzorging. Nog teveel wordt geconstateerd, dat niet alle commandanten doordrongen zijn van hun belangrijke taak op het gebied van de verzorging en daarbij te veel vertrouwen op het werk van ondergeschikten.

Het principe van de verzorgingsprocedures, zoals neergelegd in het recent ingevoerde voorschrift Materieelvoorziening, is gebaseerd op het geëchelonneerde systeem van bevoorrading en onderhoud.

Iedere commandant — van hoog tot laag — is verantwoordelijk voor de verzorging van zijn onderdeel. Hiertoe beschikt hij over personele en materiële middelen, welke bepalend zijn voor de omvang van zijn verzorgingstaak. De sterkte van de verzorgingsketen wordt bepaald door de zwakste schakel daarvan. Deze kan gelegen zijn in het grootste basisdepôt, doch eveneens bij de laagste tactische eenheden en alle daartussen liggende niveaux.

ORGANISATIE VAN DE BASIS

De Basis bestaat uit het Basiscommando en de Basisgroepen van de onderscheidene materieeldiensten, met name de Gn Basisgroep, de VbdD Basisgroep, de Int Basisgroep, de TD Basisgroep, de Verv Basisgroep en in de nabije toekomst de Basisgroep van de Geneeskundige Dienst.

BASISCOMMANDO

Het Basiscommando is een tactisch-technisch logistiek commando. In dit commando werken officieren van de Generale Staf, officieren van de verschillende wapens en officieren van de logistieke diensten nauw met elkaar samen, waardoor wij hopen, dat het juiste evenwicht wordt verkregen tussen tactiek en logistiek, hetgeen nodig is om de tactische en operationele noden en behoeften zoveel mogelijk te verdisconteren in wat logistiek wenselijk en mogelijk is. Hierdoor wordt ook bereikt, dat de verschillende categoriën officieren een beter begrip en daardoor meer waardering krijgen voor elkanders werk en mogelijkheden. Ik ben van mening, dat deze uitwisseling van wat ik zou willen noemen tactische en logistieke officieren nog veel verder kan worden doorgevoerd, waardoor verschillende fouten, welke in het verleden zijn gemaakt, kunnen worden voorkomen; fouten, welke voornamelijk het gevolg waren van onvoldoende kennis van elkanders problemen.

De Basiscommandant is de *commandant* van de verschillende Basisgroepen. Voor de uitoefening van deze *commandofunctie* beschikt hij in zijn commando over de Afdeling Interne Zaken, welke bestaat uit de secties G1 t/m G4. Deze secties G1 t/m G4 vervullen derhalve een zuiver interne taak ten behoeve van de basisorganisatie en hebben geen directe bemoeienis met het eigenlijke logistieke werk.

Voor de uitvoering van zijn *logistieke* taak beschikt de Basiscommandant in zijn commando over de Afdelingen Bevoorrading, Onderhoud, Logistieke Operatiën en Bedrijfseconomie. Het logistieke werk, dat op het Basiscommando wordt verricht, is voornamelijk van leidinggevende, plannende en coördinerende aard. De uitvoering berust bij de reeds genoemde Basisgroepen en de daaronder ressorterende Basiseenheden.

Over de Afdelingen Bevoorrading en Onderhoud behoef ik niet veel te zeggen. De aard van hun werkzaamheden blijkt uit de naam.

Een korte toelichting wil ik geven over de werkzaamheden van de Afdeling Logistieke Operatiën en de Afdeling Bedrijfseconomie.

De Afdeling Logistieke Operatiën is het dirigerende en coördinerende staforgaan van het Basiscommando.

Deze afdeling vertegenwoordigt bij uitstek het militaire, het operationele element in het commando. Deze afdeling draagt zorg voor het samenspel van logistiek en tactiek, moet bovendien „voorwaarts”, d.w.z. naar de „klant” en zijn behoeften zien en tegelijkertijd „achterwaarts”, d.w.z. naar de Basis als gecoördineerd geheel voor de verzorging van die klant. Hieruit blijkt, dat deze afdeling steeds het oog gericht dient te houden op de *belangrijkste* taak van de Basis, dat is gereed staan voor de ononderbroken verzorging in *oorlogstijd*. De coördinatie van de oorlogsplanning dient hier plaats te hebben.

Tenslotte dient deze afdeling steeds de *planning*, d.w.z. de planning op langere termijn, te stimuleren. De meer specialistische afdelingen, verweven als zij zijn in hun dagelijkse problemen, problemen die in de regel onmiddellijke oplossing vragen, kunnen vaak maar node tijd vrijmaken voor de problemen op langere termijn.

De Afdeling Bedrijfseconomie heeft in algemene zin tot taak om door de inrichting en modernisering van administraties in werkplaatsen en depôts te komen tot een doelmatige bedrijfsvoering. In tegenstelling tot vroegere opvattingen wordt getracht de administratie dienstbaar te maken aan de efficiency in het bedrijf door een doelmatig gebruik van de gegevens.

Naast die inrichtende taak is het houden van efficiency-onderzoeken te rekenen tot de normale werkzaamheden. Deze onderzoeken strekken zich uit tot de organisaties, werkzaamheden en procedures in de werkplaatsen en depôts. Mede worden bekeken de vraagstukken, welke verband houden met de planning van de door de werkplaatsen te verrichten werkzaamheden, de noodzaak bepaalde taken uit te besteden bij de civiele industrie, de taakverdeling tussen de werkplaatsen onderling, alsmede de noodzaak of wenselijkheid tot uitbreiding of vervanging van verouderde of minder productieve machines, gereedschappen en andere productiemiddelen.

Tenslotte is deze afdeling belast met de coördinatie van het begrotingsbeleid voorzover dit tot de taak van de Basis behoort, alsmede met de bestemming en de wijze van besteding en daarmee verband houdende administratieve regelingen van de aan de Basis ter beschikking gestelde begrotingsgelden.

ORGANISATIE BASISGROEPEN

De uitvoering van de logistieke werkzaamheden behoort tot de taak van de Basisgroepen. Iedere Basisgroepscommandant voert het bevel over een aantal basiseenheden, georganiseerd in bataljons en/of compagnieën.

De organisatievorm van de Basisgroepsstaven is zoveel mogelijk identiek gehouden aan die van het BaCo. Ook hierin vindt U de Afdeling Interne Zaken met de secties 1 t/m 4 en de Afdelingen Bevoorrading, Onderhoud, Logistieke Operatiën en Bedrijfseconomie. Het voordeel van deze identieke organisatievorm is, dat daardoor de functionele bindingen van de afdelingen van de Basisgroepsstaven met de overeenkomstige afdelingen van het Basiscommando, alsmede de onderlinge coördinatie beter verzekerd zijn.

Afwijkend is de organisatievorm van de Vervoersbasisgroep, aangezien deze basisgroep in de KL geen taak heeft op het gebied van de bevoorrading en het onderhoud. Er is geen aparte Vervoersbasisgroep.

In de vervoerssector is moeilijk een scherpe scheiding te maken tussen beleidsplanning en planning met betrekking tot de uitvoering, aangezien deze nauw in elkaar grijpen, waardoor het meer efficiënt is dat het personeel, dat belast is met de beleidsplanning, ook zeggenschap heeft in de uitvoering der werkzaamheden. Hierbij komt nog, dat zowel met betrekking tot de beleidszaken als de uitvoering op vervoersgebied een dikwijls zeer nauwe samenwerking nodig is op interdepartementaal niveau, waarvoor ook pleit, dat planning en uitvoering in één hand worden gehouden. Onder andere om deze redenen is beslist, dat de Inspecteur van het Vervoerswezen tevens zal fungeren als Commandant van de Vervoersbasisgroep. De organisatie van de Inspectie Vervoerswezen is afgestemd op deze dubbelfunctie, terwijl de taak van de Inspecteur Vervoerswezen als Inspecteur en als Commandant van de Vervoersbasisgroep in twee aparte instructies is vastgelegd.

Nog geen beslissing is genomen over de organisatievorm van de Geneeskundige Dienst Basisgroep. Niet onwaarschijnlijk lijkt, dat hiervoor een analoge organisatievorm zal worden gekozen als voor de Inspectie Vervoerswezen, n.l. de IGDKL als Inspecteur en tevens Commandant van de Geneeskundige Dienst Basisgroep.

Tot de taken van de Geneeskundige Dienst Basisgroep zullen behoren de bevoorrading met en het onderhoud van het eigenlijke geneeskundige materieel, alsmede de geneeskundige verzorging, hospitalisatie en evacuatie van zieken en gewonden.

BASISEENHEDEN

Tot de basiseenheden behoren de uitvoerende logistieke eenheden, zoals de basiswerkplaatsen, basisdepôts, geneeskundige formaties, transporteenheden en hulpdiensten (cadicompagnieën, werktroepen, gravendienst, bakkerijen, enz.)

Ten aanzien van de basiswerkplaatsen wil ik hier nog opmerken, dat de omvang van de herstelwerkzaamheden, zowel in vreedetijd en dus nog meer in oorlogstijd, noodzaakt tot uitbesteding in de civiele sector. Dit geldt voor alle materieelsectoren. Voor de voertuigen zijn hierbij de z.g. VCA bedrijven ingeschakeld, waarop ik nog nader terugkom.

Bij de depôts is het streven er op gericht, dat de voorraden zoveel mogelijk worden gespreid, zodat bij uitvallen van een magazijn niet de gehele voorruiding in een bepaalde materieelsector of groep wordt lamgelegd.

EISEN WAARAAN HET VERZORGINGSAPPARAAT MOET VOLDOEN

In het voorgaande heb ik getracht U een globaal inzicht te geven in de wijze, waarop de verzorging van de KL thans geschiedt.

Voor een goed functionerend verzorgingsapparaat is vereist voldoende materieel, deskundig personeel, logistieke infrastructuur, een goed werkend verbindingsnet en een transportapparaat.

Ik wil deze aspecten achtereenvolgens nader belichten.

MATERIEEL

Ieder onderdeel van de KL beschikt over een uitrustingsstaat, waarin in soorten en aantallen het materieel is opgenomen, dat tot de uitrusting behoort. Dit is het z.g. organieke of KI II materieel. Met deze organieke uitrusting alleen zijn wij er echter niet. Het materieel wordt gebruikt en verbruikt.

Bij het gebruik zijn onderhoudsmiddelen nodig en reservedelen (spare parts). Het verbruik hiervan is in verbruiksschalen vastgelegd.

Uit tactische overwegingen zijn beperkingen opgelegd aan het op de verschillende niveaus te verrichten onderhoud. Het bevoorradingsstelsel berust op een dusdanige echelonnering van onderhoudsmiddelen en reservedelen, dat uit dien hoofde geen verdere beperkingen noodzakelijk zijn.

Met andere woorden, indien — teneinde het materieel gebruiksgereed te houden — bepaalde handelingen op het laagste niveau zijn toegestaan, dienen de daarvoor benodigde middelen immer ter plaatse aanwezig te zijn.

Op ieder echelon wordt dan ook een voorraad verwisselstukken en onderhoudsmiddelen aangehouden.

Teneinde het onderdeel niet logger te maken dan noodzakelijk worden deze voorraden — berustend op de ervaring — zo laag mogelijk gehouden en bij aantasting onmiddellijk aangevuld uit het hogere echelon.

Wij zien dan ook in de organieke uitrusting van de onderdelen een voorgeschreven aantal verbruiksartikelen (basic load).

De verzorgende onderdelen houden voorraden, afgestemd op de quanta door hen te herstellen materieel, aan.

U kunt zich voorstellen, dat op deze manier een onafgebroken bevoorradingsketen ontstaat van de basisdepôts af tot en met de gebruikende eenheden in voorste lijn. De voorraadniveaus zijn uitgedrukt in een tijdsperiode

van normaal verbruik, welke periode afgestemd moet zijn op de vastgestelde besteltijden en bestelschema's. In het algemeen bestaan er drie voorraad-niveaux, met name het minimumniveau, het waarschuwniveau en het maximumniveau.

Het minimumniveau geeft aan de hoeveelheid, waarover men te allen tijde moet kunnen beschikken om bijzondere omstandigheden — waaronder het tijdelijk verbreken van verbindingen — het hoofd te kunnen bieden.

Hiertoe wordt het waarschuwniveau per artikel vastgesteld, dat zodanig is afgestemd, dat men redelijkerwijs bij het bereiken van het minimumniveau de aanvulling van het hogere echelon heeft ontvangen.

Het maximumniveau wordt eveneens per artikel aangegeven, teneinde hamsteren — waardoor mogelijk elders niet in een acute behoefte kan worden voorzien — te voorkomen.

Maar niet alleen verbruiksartikelen zijn nodig. Ook vervanging van complete uitrustingsstukken is nodig als gevolg van slijtage, verliezen, ongelukken en in oorlogstijd vijandelijke handelingen. Hiervoor worden vervangingsschalen vastgesteld.

Naast het organieke of klasse II materieel kennen wij het klasse IV materieel. Dit materieel behoort niet tot de organieke uitrusting, maar wordt voor bijzondere doeleinden extra toegewezen. Voorbeelden hiervan zijn o.a. brugslagmaterieel, versterkingsmaterieel en materialen, mijnen, enz.

De behoeftebepaling van deze artikelen geschiedt op basis van de tactische conceptie, waarop de strijd zal worden gevoerd, terreinomstandigheden, klimaat, enz.

Tenslotte hebben wij nog Kl I goederen (levensmiddelen), Kl III goederen (benzine, olie en smeermiddelen) en Kl V goederen (alle munitiesoorten), waarvan de toewijzing eveneens in verbruiksschalen is vastgelegd.

Door een juiste toepassing van de schalen is het mogelijk om het verbruik per dag van ieder artikel te bepalen en daarmee een inzicht te krijgen in de materiële behoefte van de KL.

Evenals bij Kl II de spare parts over de onderscheidene echelons zijn verdeeld, zullen ook de overige goederenklassen geëchelonnerd dienen te worden.

Boven en behalve de naar de consument onderweg zijnde goederen, bij Kl I bijvoorbeeld het dagrantsoen in de keuken plus het dagrantsoen dat voor de volgende dag zeilende is, is het noodzakelijk bij de aanvullingsplaatsen een voorraad van meestal drie dagen aan te houden, terwijl de daarachter gelegen depôts een voorraad van normaliter 7 dagen bevatten.

Op deze wijze kunnen luchtballonnen in de pijpleiding binnen 1 LK worden opgevangen. De Basis moet evenzo bij stagnatie in de aflevering door de industrie of aanvoer over zee over een tactische voorraad beschikken, uitgedrukt in een bepaalde tijdsperiode.

Met deze tactische voorraad zijn wij er echter ook nog niet.

Van de eerste dag van de oorlog af wordt verbruikt. Dit verbruik moet evenals in vredetijd worden aangevuld. De oorlogsbehoefte is echter groter dan de normale vredesbehoefte. Men kan nu eenmaal niet aannemen, dat de oorlogsproductie onmiddellijk op volle toeren draait. Hiervoor is een aanlooptijd nodig. Bovendien moet een groot gedeelte der aanvoer van overzee komen. Er moet dus een zekere tijd overbrugd worden, alvorens op een regelmatig aanvoer kan worden gerekend.

Hiervoor is de overbruggingsreserve benodigd, welke eveneens uitgedrukt dient te worden in een tijdsperiode, waarvan de duur afhankelijk is van de verkrijgingsmogelijkheden.

Ik hoop er in geslaagd te zijn U hiermede een globale indruk te hebben gegeven van de logistieke arbeid, welke aan de materieelvoorziening en de bevoorrading is verbonden. Waar het hier om vele honderduizenden soorten verschillende artikelen gaat, kunt U zich de omvang van deze arbeid wel voorstellen. Op dit gebied moet bij de KL nog heel veel geschieden.

LOGISTIEK PERSONEEL

Wanneer wij spreken over logistiek, dan denken wij als het ware automatisch aan materiële problemen. Maar al deze werkzaamheden moeten door mensen worden verricht. Men vindt het logistieke personeel over de gehele KL verspreid; in de hoogste staven, maar ook in de kleinste onderdelen.

Dit personeel verricht leidinggevend, coördinerend, plannend en uitvoerend logistiek werk. En het is het personeel, dat ons momenteel de grootste zorgen baart.

Ik heb reeds gezegd, dat het verzorgingsapparaat na afloop van de 2de wereldoorlog in feite van de grond af moest worden opgebouwd. *Technisch* logistiek personeel was practisch in het geheel niet aanwezig, terwijl ook alle *administratieve* procedures zodanig waren gewijzigd, dat het weinige vooroorlogse personeel, dat na de oorlog beschikbaar kwam, slechts een druppel op een gloeiende plaat betekende voor de vervulling van de logistieke taken. En helaas mochten wij constateren, dat de opbouw van het logistieke personeelsapparaat geen gelijke tred heeft gehouden met de materiële opbouw, zodat er momenteel in dit opzicht een ernstige achterstand bestaat. Hiervoor zijn natuurlijk verschillende redenen aan te voeren.

De snelle materiële opbouw van de KL is goedgecels te danken aan de Amerikaanse wapenleveringen. Een hoog percentage van de organieke uitrusting is door de Amerikanen geleverd en dit betreft in hoofdzaak het technisch hoogwaardige materieel, zoals wapenen en geschut, speciale voertuigen, tanks, zwaar geniematerieel, radio- en radarapparatuur. Helaas is het niet mogelijk op dezelfde betrekkelijk eenvoudige aanvraagprocedures van materieel ook personeel aan te vragen, dat in staat is dit materieel te bevoorraden, te onderhouden of zelfs maar volgens de normale normen te bedienen.

Als voorbeeld wil ik hier een willekeurig eskadron zware tanks nemen. Een dergelijk eskadron wordt in feite geheel gedreven door kornetten, dienstplichtig kader en dienstplichtigen. Als beroepspersoneel vindt men daarbij de commandant, de ondercommandant, de opperwachtmeester-instructeur en enige peloton wachtmeesters. Een dergelijk eskadron vertegenwoordigt een waarde alleen maar aan tanks van ruim f 10.000.000. Wanneer de wagencommandanten, bestuurders, enz. volledig zijn geoefend, demobiliseren zij en worden weer vervangen door nieuwe dienstplichtigen, die *dan* weer op dit zeer kostbare en technisch ingewikkelde materieel worden ingezet.

Is het dan te verwonderen, dat dit kwetsbare en practisch onvervangbare materieel in kwaliteit achteruitgaat? De logistiek stelt, dat in dit geval tenminste iedere wagencommandant een beroepsman moet zijn, die inderdaad ook volledig voor zijn voertuig met alles wat daaraan vastzit verantwoordelijk kan worden gesteld en dat ieder tankeskadron over enige beroepsmonteurs moet kunnen beschikken. De grote moeilijkheid is echter dit personeel aan

te trekken, aangezien de bereidheid van de Nederlander om vrijwillig in het leger te dienen maar zeer gering is, zodat de vraag het aanbod overtreft en ook een goede selectie een wensdroom blijft.

Men begrijpe mij niet verkeerd, dat ik hiermede tekort wil doen aan de prestaties van onze cavalerie. Integendeel, ik heb er bewondering voor hoe met de korpsgeest en teamspirit van dit wapen onder de omstandigheden die ik zojuist heb geschetst, toch nog altijd zulke opmerkelijke resultaten worden geboekt.

Ik zou nog meer van dergelijke voorbeelden kunnen aanhalen.

Het ligt niet aan de prestaties van het aanwezige personeel, dat inderdaad zijn plicht en nog meer dan dat doet, maar er is nu eenmaal voor een gegeven hoeveelheid logistiek werk een minimum personeelsbezetting nodig en men moet accepteren, dat wanneer dit minimum benodigd personeel er niet is, men materiële verliezen — en aanzienlijke verliezen — zal lijden. Deze verliezen verdwijnen grotendeels in de z.g. „onzichtbare sector”, welke niet exact in geld uitgedrukt kan worden, maar die zich onherroepelijk vroeg of laat zal openbaren.

Het tekort aan logistiek personeel bestaat niet alleen bij de tactische troepen, maar evenzoeer bij de logistieke eenheden en de logistieke staven.

De ontwikkeling van het logistieke apparaat na 1945 heeft langs empirische weg plaats gevonden. Personeel om de logistieke functies in staven en onderdelen te bezetten was praktisch niet aanwezig. Op alle mogelijke manieren is getracht het benodigde personeel — zowel militair als burger — aan te trekken.

Het militaire personeel door onttrekking uit de wapens en dienstvakken, het zonder verband of op lang verband in dienst nemen van reservepersoneel en het toekennen van premies voor vrijwillig nadienen na volbrachte eerste oefening, enz. en het burgerpersoneel door aantrekking uit de burgermaatschappij.

Tijd voor een redelijke opleiding of voorbereiding voor hun taak ontbrak, omdat het ter beschikking komende personeel onmiddellijk ingezet moest worden voor de behandeling van de dagelijkse zaken welke geen uitstel gedoedden.

Hoewel gedurende de afgelopen jaren vele verbeteringen tot stand zijn gebracht, is vandaag de dag de toestand nog zo, dat praktisch alle aandacht moet worden besteed aan de dagelijkse gang van zaken, zodat er onvoldoende tijd beschikbaar is voor de planning op langere termijn.

Het vredesbedrijf eist alle krachten op. hetgeen uiteraard een nadelige terugslag heeft op het belangrijkste gedeelte van onze logistieke taak. de oorlogsvoorbereiding. Het gaat er n.l. niet om, alleen maar een zo efficiënt mogelijk logistiek vredesbedrijf tot stand te brengen, doch om *de opbouw van een logistiek apparaat, dat in oorlogstijd onder moeilijke oorlogsomstandigheden op redelijke wijze kan functioneren.*

Zover zijn we nog lang niet. Naarmate meer gedegen inzicht komt in de werkelijke grote logistieke problemen, blijkt het grote tekort aan *competent* personeel. Het is niet moeilijk de zwakke punten in de verzorging aan te wijzen of te constateren, maar wel om hierin met het beschikbare personeel verbetering te brengen. Het gaat er niet om de open plaatsen in de organisaties alleen maar op te vullen, doch om het kwalitatief goede personeel te krijgen, zowel militair als burger.

BURGERPERSONEEL

Een groot deel van de logistieke functies in de basisorganisatie en het DML wordt door burgers bezet. Bij de basis is ca 80 % van het personeel burger, terwijl het percentage bij het Directoraat Materieel Landmacht wellicht nog hoger ligt.

Het is gebleken, dat het leger een uitstekend opleidingsinstituut is voor technisch personeel.

Het is dan ook geen uitzondering, wanneer goede krachten ontslag nemen omdat zij in de burgermaatschappij meer kunnen verdienen. Tenslotte is dit alles een kwestie van vraag en aanbod en men kan zakelijk beschouwd in dit materialistisch ingestelde tijdperk niet meer verwachten, dat men uit louter ideële overwegingen in het leger dient, vooral niet van personeel, dat niet uit roeping een loopbaan in het leger heeft gekozen. Gelukkig voor ons zijn er ook nog vele uitzonderingen.

Persoonlijk ben ik dan ook van oordeel, dat, tenzij er belangrijke wijzigingen in de arbeidsvoorwaarden van het burgerpersoneel worden geschapen, de opbouw van een logistiek apparaat, dat aan redelijke eisen voldoet, bijzonder moeilijk zal zijn.

Ik ontveins mij niet, dat ik hier misschien wat gemakkelijk oordeel over iets, dat ongetwijfeld op hoog niveau een zeer moeilijk probleem vormt, doch indien wij verantwoordelijk worden gesteld voor een goede verzorging, is het ook vanzelfsprekend, dat daarvoor — naast de materiële — ook de personele middelen aanwezig zijn.

Voor wat betreft de looppolitiek van het burgerpersoneel in dienst van de krijgsmacht is het Ministerie van Oorlog gebonden aan de richtlijnen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Ik vraag mij af, of deze stelling in het huidige tijdsgewricht nog wel houdbaar is. In deze tijden van ernstige internationale spanningen moet de krijgsmacht worden beschouwd als een paraat oorlogsapparaat, dat op ieder ogenblik gereed moet zijn voor de uitvoering van zijn taak. Op de burger in het leger zal veelal hetzelfde beroep worden gedaan als op de militair. Deze sterke gebondenheid aan het hoogste gezagsapparaat van de staat met alle consequenties daarvan voor de betrokkenen, verdient dan ook op een aparte wijze in beschouwing te worden genomen.

De moeilijkheden om technisch bekwaam burgerpersoneel aan te trekken zijn zeer groot. Overigens is dit een probleem, dat niet alleen voor het leger geldt, doch een algemeen Nederlands probleem.

Zoals ik reeds eerder heb gezegd is de militaire herstelcapaciteit niet voldoende om in de reparatiebehoefte van het leger te voorzien. Men zou zich kunnen afvragen waarom — in verband met de grote moeilijkheden om technisch bekwaam personeel in het leger aan te trekken — niet een nog groter beroep op de civiele sector wordt gedaan dan nu reeds het geval is. Natuurlijk is dit in Nederland mogelijk. Echter dienen wij te allen tijde te beschikken over een minimum aan eigen militaire herstelcapaciteit.

Voor de troepen te velde is het b.v. ondenkbaar, dat de mobiele LK werkplaatsen uit burgerpersoneel bestaan. Dit moeten militaire onderdelen zijn. Ook de statische basiswerkplaatsen — waarin veel burgers werkzaam zijn — moeten blijven bestaan. Zij dienen gedeeltelijk voor de technische opleiding van het personeel van de militaire hersteleenheden.

Bovendien is het noodzakelijk, dat de voor de verzorging verantwoordelijke militaire commandanten beschikken over eigen hogere echelonswerkplaatsen, teneinde zeggenschap te hebben in de gang van werkzaamheden en procedures, het bepalen van prioriteiten en het opvangen van pieken bijvoorbeeld als gevolg van manoeuvres en dergelijke.

Daarnaast is het gewenst — ook in vreedstijd — gebruik te maken van uitbestedingen van reparaties in de civiele sector. De wijze waarop dit thans nog gebeurt, behoeft m.i. verbetering. Het doel is in oorlogstijd naast militaire werkplaatsen te beschikken over goed uitgeruste — op hun taak berekende — civiele werkplaatsen. De voorbereidingen hiervoor dienen in vreedstijd te worden getroffen.

Op het ogenblik geschieden bijvoorbeeld de uitbestedingen van voertuig-reparaties via de VCA-bedrijven over honderden werkplaatsen, werkplaatsjes en garages in het land. Naar mijn mening moeten wij echter komen tot een stelsel van goed geoutilleerde bedrijven, tactisch gunstig gelegen, waarop zowel in vreedstijd als in oorlogstijd te allen tijde een beroep kan worden gedaan. Dit geldt natuurlijk niet alleen voor uitbesteding van reparaties aan voertuigen, maar in gelijke mate voor uitbesteding van reparaties aan het overige materieel, waarvoor de eigen militaire capaciteit niet toereikend is, zoals radio- en radarmaterieel, wapenen en geschut, geniematerieel, intendantematerieel, enz.

MILITAIR PERSONEEL

De opleiding van het militaire personeel, dat een functie in de verzorging vervult, baart nog vele zorgen.

De Hogere Krijgsschool voorziet in de vorming van goede tactische staf-officieren. Een opleiding voor logistieke staf-officieren bestaat nog niet. De staf-officieren die na afloop van de HKS in een logistieke functie worden geplaatst bij hoofdkwartieren en staven moeten alles al doende in de praktijk leren.

Ook bestaat er nog geen allround opleiding voor officieren in de bevoorradingssector, met uitzondering van de intendance. De ervaring moet ook hierbij in de praktijk worden opgedaan. Ik heb U reeds in het kort geschetst, welke veelomvattende arbeid verbonden is aan alle werkzaamheden met betrekking tot de materieelvoorziening.

Dit vereist behalve normaal verstand ook inzicht in bevoorradingszaken, bedrijfseconomie, bedrijfsadministratie en andere aanverwante vakken. Men begrijpe mij niet verkeerd, ik propageer niet om van onze logistieke officieren halve geleerden te maken, doch wil alleen duidelijk maken, dat in een bedrijf als het leger, dat het beheer en de verantwoording voert over een goederenbezit ter waarde van enige miljarden guldens, meer vereist is dan normaal verstand en zelf opgedane praktijkervaring.

Hetzelfde als hierboven betoogd voor de officieren geldt *mutatis mutandis* voor de beroepsonderofficier. Voor de oorlog werd het als vanzelfsprekend beschouwd, dat de fourier een beroepsonderofficier was. De fourier is nu vervangen door de bevoorradingsonderofficier, die een veel uitgebreider en moeilijker taak heeft. Deze functie wordt nu echter bekleed door een dienstplichtig onderofficier die — als hij het vak beheerst — het leger verlaat en weer vervangen wordt door een nieuweling. Ook hierbij gelden de moeilijkheden om beroepspersoneel aan te trekken.

Naar mijn mening zullen wij moeten komen tot een apart dienstvak verzorgingsdiensten. Vele moeilijkheden zullen hiermede worden opgelost. Een geregelde opleidingsgang en normale promotiemogelijkheden zijn dan verzekerd en er wordt bereikt, dat werkelijk competente krachten betrokken zijn in het beheer en de verantwoording van wat ik zou willen noemen een der grootste bedrijven van de Staat der Nederlanden.

LOGISTIEKE INFRASTRUCTUUR

Naast personeel en materieel dient het verzorgingsapparaat te beschikken over logistieke infrastructuur.

Onder infrastructuur wordt verstaan: „onroerende installaties, noodzakelijk om de krijgsmacht in staat te stellen de haar opgedragen taken onder alle omstandigheden te vervullen". Dit zijn voor wat betreft de logistiek: magazijnen, werkplaatsen, het wegen- en kanalen- en spoorwegnet, bruggen, haveninstallaties, vaste verbindingsinstallaties, pijpleidingen, enz.

Het is zonder meer duidelijk, dat de opbouw van logistieke infrastructuur gelijke tred moet houden met de opbouw van logistieke onderdelen en de materieelvoorziening.

Ook dit vereist een voortdurende plannende arbeid om tijdig in de behoefte te kunnen voorzien.

Een modern bedrijf eist ook moderne magazijnen en werkplaatsen. De vooroorlogse erfenis op dit gebied was voor de KL maar matig. Om in de snel stijgende behoefte aan accommodatie te kunnen voorzien moesten gebouwen worden ingehuurd, terwijl ook op uitgebreide schaal tot nieuwbouw is en wordt overgegaan. Over het algemeen voldoen de vooroorlogse gebouwen (o.a. forten), alsmede de ingehuurde accommodatie niet aan de eisen, welke een modern bedrijf stelt. In de toekomst zal de KL echter ook beschikken over moderne werkplaatsen en magazijnen. Een aantal hiervan is reeds gereed.

Op de moeilijkheden met betrekking tot deze nieuwbouw wil ik iets dieper ingaan.

Allereerst wordt zorgvuldig de juiste behoefte bepaald van de benodigde magazijnsruimte of de capaciteit van de werkplaats. Tegelijkertijd wordt ongeveer de locatie vastgesteld. Hierbij gelden o.a. tactische overwegingen. Zo zullen bijvoorbeeld de basismagazijnen en werkplaatsen niet gebouwd worden in het gebied van 1 LK of Oost van de lijn Rijn/IJssel, doch in het algemeen in het Westen en Zuiden van het land. Bij de bepaling van de plaats is het ook van belang, dat deze gunstig is gelegen uit verkeerstechnisch oogpunt.

Ook de mogelijkheden voor het aantrekken van lokale burger arbeidskrachten — vooral bij de basiswerkplaatsen — dienen in beschouwing te worden genomen.

Als deze voorbereidende arbeid is geschied en in beginsel door de Minister toestemming is verleend tot de bouw, beginnen de moeilijkheden pas met recht.

Het verwerven van de voor militaire objecten bestemde terreinen, alsmede de bouw zelve vereisen een voortdurend overleg en vele onderhandelingen met civiele instanties, welke hierbij min of *méer* kunnen zijn betrokken.

Dit zijn o.m.:

- a. De Planologische Dienst (met beroep op „het Nationale Plan") met betrekking tot de ruimtelijke ordening;

- b. Rijkslandbouwconsulaat met betrekking tot de belangen van de landbouw;
- c. Staatsbosbeheer met betrekking tot bebossing, natuurschoon, recreatie;
- d. Polderbestuur met betrekking tot polderbelangen;
- e. Gemeentelijke instanties, zoals Uitbreidingsplannen en Schoonheidscommissies;
- f. Verkeer en Waterstaat met betrekking tot rijkswaterstaatsbelangen en verkeersbelangen;
- g. Waterleidingsbedrijven, speciaal bij terreinen in of nabij de duinen;
- h. Departement van Sociale Zaken met betrekking tot Hinderwetsaan gelegenheden;
- i. De eigenaars van het terrein:
  - 1) indien geneigd tot verkoop: De Inspectie Domeinen met betrekking tot de taxatie van de grond;
  - 2) indien *niet* geneigd tot verkoop: De Commissie van Taxateurs, gevolgd door procedures van vordering;
- j. Kamer van Grond- en Pachtzaken met betrekking tot agrarische waarde (in het kader van de prijsbeheersing) c.q.
- k. het Prijzenbureau voor gronden zonder agrarische waarde.

Bovendien moeten, alvorens tot de bouw kan worden overgegaan, de plannen de instemming hebben van:

- l. De Arbeidsinspectie met betrekking tot veiligheid van het personeel;
- m. de Hoofdinspecteur Brandweerwezen met betrekking tot brandveiligheid;
- n. Bouw- en Woningtoezicht met betrekking tot een juiste bouwkundige constructie.

Uit deze opsomming — welke bepaald nog niet uitputtend is — zal het U duidelijk zijn, dat het veel voeten letterlijk en figuurlijk in de aarde heeft alvorens tot de feestelijke opening van het bedrijf kan worden overgegaan. Vele van de zojuist genoemde instanties bezitten een grote mate van autonomie, zijn het onderling wel eens niet met elkaar eens en betonen niet altijd die spoed in de behandeling welke voor ons zo gewenst is.

Het is dan ook niet te verwonderen, dat de nieuwbouw zo'n enorme tijd vergt en dikwijls te laat komt, zodat in de overlappingsperiode geïmproviseerd moet worden, wat de efficiency van het bedrijf afbreuk doet.

VERVOERSWEZEN

Het is duidelijk, dat een goed functionerend transportapparaat essentieel is voor de verzorging.

In oorlogstijd moeten dagelijks vele duizenden tonnen goederen worden vervoerd. Van de havens en de fabrieken naar de basismagazijnen, van de basismagazijnen naar de depôts van het LK en de Nationale Sector, alsmede de interne transporten binnen het LK en de Nationale Sector. Bovendien draagt de KL in niet onaanzienlijke mate bij in de transportbehoefte van de KL en de KM.

En tenslotte zal op het transportapparaat altijd een beroep kunnen worden gedaan voor de noodzakelijke operationele vervoeren van troepen, welke in het algemeen dan hoogste prioriteit hebben.

Om al deze taken uit te voeren is een uitgebreid transportapparaat nodig, georganiseerd in transportbataljons, vaartuigencompagnieën en havenorganisaties, terwijl voor wat betreft de spoorwegvervoeren, de Nederlandse Spoorwegen geheel kunnen worden ingeschakeld.

Bovendien is inschakeling van civiele vervoersmiddelen mogelijk. Aangezien in oorlogstijd het vervoer ten behoeve van de civiele sector ook zo goed mogelijk moet doorgaan, worden in oorlogstijd de totaal beschikbare civiele vervoersmiddelen „gepooled”. Een interdepartementaal orgaan wordt belast met de verdeling van het beschikbare vervoer en de bepaling van de prioriteiten. Hierbij hebben de militaire vervoeren een hoge prioriteit.

Onder oorlogsomstandigheden is vervoer steeds een „schaars artikel”. In vredetijd daarentegen worden wij — in de militaire sector — vaak verwend. Het leger heeft wielen.

Organieke vervoersmiddelen, welke in vredetijd niet vrijwel doorlopend voor operationele doeleinden nodig zijn, worden meer dan onder oorlogsomstandigheden mogelijk zou zijn, gebruikt voor logistieke doeleinden. Men verliest hierbij wel eens de noodzaak voor economie uit het oog.

Men dient zich echter om twee redenen in vredetijd in vervoerseconomie te oefenen.

Ten eerste: men dient zich te gewennen aan de onder oorlogsomstandigheden steeds optredende „schaarste aan vervoer”!

Een nog belangrijker tweede reden: bij een militair apparaat dreigen vervoerskosten somtijds in de z.g. „onzichtbare sector” van kosten te verdwijnen. Men vergeet, dat de uitgaven voor benzine en slijtage van voertuigen en banden, hogere uitgaven voor onderhoud, enz. ten koste gaan van de kapitaalsinvestatie: hoe hoger de kosten in vredetijd voor instandhouding van het apparaat, des te geringer de mogelijkheid tot aanschaf van nieuw materieel binnen de vastgestelde begroting. Dit geldt overigens onverminderd voor het onderhoud van al het materieel van de KL.

Met alle mogelijke middelen dienen wij de instandhoudingskosten te drukken. Vervoersplanning, een juist en economisch gebruik van transportmiddelen kan hiertoe op reële wijze bijdragen.

Dit is ook een der redenen, waarom de basis er naar streeft steeds zoveel en zover mogelijk in „bulk” te bevoorraden en te vervoeren.

Voor het opvoeren van de economie is een juiste coördinatie vereist tussen de verschillende materieelsectoren, d.w.z. de verschillende Basisgroepen.

Planning is hierbij noodzakelijk: een prognose dient te worden gemaakt van de verwachte vervoersbehoefte voor een bepaalde periode, zodat een „vervoersplan” voor een mogelijke inzet van de beschikbare middelen tevoren kan worden gemaakt.

Aan de hand van dit vervoersplan kunnen dan transportplannen worden gemaakt, waarin de inzet van de beschikbare vervoersmiddelen wordt geregeld.

Op deze manier kan tenslotte de meest economische inzet van de vervoersmiddelen worden verkregen.

RAPPORTAGE EN VERBINDINGEN

In ieder bedrijf — groot zowel als klein — is het voor de directie onmogelijk op de juiste wijze leiding te geven, indien haar niet de noodzakelijke gegevens ter beschikking staan. Het spreekt vanzelf, dat dergelijke gegevens, waarop het nemen van een beleidsbeslissing gegrond wordt, *actueel*

dienen te zijn, d.w.z. dat zij de bedrijfsleiding en de directie bereiken op een zodanig snelle wijze, dat een redelijk beeld van de toestand in het bedrijf wordt verkregen op het moment, waarop de beslissing moet worden genomen. Aan de hand van de studie van de soorten beslissingen, welke van de bedrijfsleiding en de directie worden vereist, dient bepaald te worden welke gegevens nodig zijn voor het nemen van de beslissingen en niet omgekeerd. U zult onmiddellijk zeggen: dat is logisch, doch tegen géén beginsel wordt zo gezondigd als tegen dit logische principe. Maar al te vaak worden gegevens verzameld om der verzameling wille: in ons hart zijn wij allen hamsteraars, de één verzamelt postzegels, de ander papier met gegevens.

De vereiste nauwkeurigheid van de gegevens dient eveneens bepaald te worden: een tweede principe is, dat de *actualiteit* van de gegevens van groter belang is dan de boekhoudkundige juistheid, binnen zekere grenzen natuurlijk. Bovendien vereist de bedrijfsleiding — de operator — andere gegevens dan de directie — de coördinator.

Bij een groot en divers bedrijf als de Basis, waarvan de installaties over geheel Nederland zijn verspreid, is een actuele berichtgeving onmogelijk zonder een goed functionerend net van telefoon- en telexverbindingen. Als militair bedrijf echter, dat ingesteld dient te zijn op oorlogsomstandigheden en het door inwerking van de vijand of om andere redenen tijdelijk onklaar raken van verbindingen, mag echter niet een zodanig gecentraliseerd systeem worden opgezet, dat het apparaat niet kan functionneren zonder contact met de centrale leiding. Een „celvorming“, een systeem met knooppunten van lagere orde zal dienen te ontstaan.

Het opereren zal op zo laag mogelijk niveau dienen te geschieden en de coördinatie zal „geleed“ dienen te zijn.

STRUCTUUR VAN HET VERZORGINGSAPPARAAT VAN DE KL

In het voorgaande heb ik getracht U een indruk te geven van de ontwikkelingsgang van het verzorgingsapparaat van de KL en van de grondbeginselen, waarop — na invoering van de basisorganisatie — de verzorging gebaseerd is.

De voornaamste afwijking van het Amerikaanse verzorgingssysteem is gelegen in het feit, dat in de Amerikaanse organisatie geen aparte functionaris als onze DML voorkomt. De verwerving — als onmisbare factor van de verzorging — geschiedt door de „Chiefs“ van de verschillende „technical services“ en dus binnen het ressort van de „Chief of Staff“.

Dat de verwerving bij ons gecentraliseerd gebeurt vindt zijn voornaamste reden in de omstandigheid, dat de *omvang* van de verwerving veel geringer is dan bij de Amerikanen, zodat centralisatie meer efficiënt wordt geacht dan het creëren van aparte verwervingsinstanties bij de daarvoor in aanmerking komende materieelinspecties.

Het nadeel van dit systeem, de mogelijkheid van duplicering van werkzaamheden bij de DML en Materieel Inspecties, wordt minder groot geacht dan de oprichting van aparte verwervingsorganen.

Voorts kan dit nadeel tot het uiterste worden beperkt door een goede onderlinge samenwerking, welke niet zozeer moet worden gezocht in een starre afbakening van elkanders bevoegdheden, doch in de vaste wil om gezamenlijk het doel te bereiken.

Verder zijn er nog meer verschillen tussen het Amerikaanse systeem en het onze.

Tot voor kort waren de 7 „technical services” in Amerika in feite volkomen zelfstandig verantwoordelijk voor de gehele verzorging in hun materieelsector van de verwerving af tot en met de bevoorrading en het onderhoud van de troep. Zij stonden rechtstreeks onder de „Chief of Staff”. Het is vanzelfsprekend, dat de „Chief of Staff” zich persoonlijk niet met de dagelijkse leiding van de 7 „technical services” kon bezighouden. Dit gebeurde door de verschillende stafsecties, zoals G4 voor logistieke aangelegenheden, G3 voor organisatie en opleiding, G1 voor personeelsaangelegenheden en de z.g. „comptroller”, een controlerende autoriteit in het ressort van de „Chief of Staff” voor financiële en verantwoordingszaken.

Tegen dit systeem bestonden in Amerika al sedert vele jaren ernstige bezwaren, voornamelijk ook omdat daardoor de centrale leiding en coördinatie onvoldoende verzekerd waren.

Gedurende de oorlog werden de bezwaren ondervangen door de benoeming van een „*Commanding General Army Service Corps*”, die het bevel voerde over de „technical services”, terwijl de logistieke plannen door zijn staf werden uitgewerkt. Na de oorlog werd deze functie om bezuinigingsredenen weer opgeheven.

Enige jaren geleden werd op initiatief van de toenmalige „Secretary of the Army” een adviescommissie benoemd om de logistieke organisatie van het leger nader in beschouwing te nemen en advies uit te brengen over de juiste organisatievorm.

Deze adviescommissie bestond *voornamelijk* uit industriële topfunctionarissen en enige hooggeplaatste stafofficieren met veel logistieke ervaring.

Na een uitgebreide studie kwam deze commissie met haar adviezen, welke op 8 September 1954 geconcretiseerd werden bij de doorvoering van de reorganisatie van het Amerikaanse leger.

Ingesteld werd de functie van „Deputy Chief of Staff for Logistics”, dus een Sous Chef Staf voor Logistiek. Deze autoriteit heeft de 7 „technical services” onder zijn direct bevel. Voor de uitoefening van zijn taak beschikt hij over een logistieke staf. Alle bevoegdheden met betrekking tot de „technical services”, welke voordien gedelegeerd waren aan G1, G3 en G4 en de Comptroller behoren thans *uitsluitend* tot het ressort van de „Deputy Chief of Staff for Logistics”.

Deze logistieke autoriteit staat rechtstreeks onder bevel van de „Chief of Staff” aan wie hij verantwoordelijk is voor de totale verzorging van het leger.

Ten aanzien van departementale aangelegenheden volgt hij de richtlijnen op van de — ook nieuw gecreëerde — „assistant secretary of defense for logistics”. Dit is een departementale autoriteit, die rechtstreeks staat onder de „Secretary of the Army”.

Bij verschil van mening tussen de „Chief of Staff” en de „Assistant Secretary Logistics” beslist de „Secretary of the Army”.

Deze reorganisatie van de toporganisatie van het logistieke apparaat in Amerika stemt zeker tot nadenken.

In de huidige organisatie van het verzorgingsapparaat van de KL zien wij onder de ChGS een splitsing gemaakt tussen planning en uitvoering. De planning geschiedt door de Materieel Inspecteurs, de uitvoering door de Basiscommandant met zijn Basisgroepen.

Een centrale gecoördineerde leiding van de Materieel Inspecteurs, noch van de Basiscommandant is feitelijk goed mogelijk. Deze autoriteiten ontvangen

hun richtlijnen van de verschillende stafsecties G1, G2, G3 en G4 van het HKGS.

Ook de verhouding tussen Materieel Inspecteur en Basisgroep is in de praktijk moeilijk afdoende te regelen. De Basisgroepen hebben een *technisch functionele binding* met de betrokken Materieel Inspecties, doch staan onder bevel van de Basiscommandant. Een strakke taakscheiding tussen Materieel Inspecteur en Basisgroepscommandant is niet mogelijk en ook niet wenselijk, waardoor duplicering van werkzaamheden niet uitgesloten is.

In de praktijk van de afgelopen anderhalf jaar sedert de oprichting van de kern van het Basiscommando zijn wij al meermaals geconfronteerd geweest met praktische moeilijkheden, welke voortvloeien uit de functionele taakscheiding van Materieel Inspecteurs en Basisgroepscommandanten.

In onze verhoudingen overgebracht, zou de Amerikaanse logistieke organisatievorm als volgt kunnen worden gezien:

- Een Sous Chef Logistiek, rechtstreeks onder bevel van ChGS, met een eigen logistieke staf;
- Onder deze Sous Chef de 6 logistieke Materieel Inspecteurs, met name de IdG, IVbDD, IInt, ITD, IGDKL en IV;
- Onder de Materieel Inspecteurs de Basisgroepen van de verschillende materieeldiensten.

De Sous Chef Staf Logistiek krijgt alle bevoegdheden, welke nu behoren tot het ressort van de G-secties van het HKGS.

Mijnheer de Voorzitter. Het is niet mijn bedoeling om, nu de logistieke reorganisatie in de KL nog eigenlijk maar nauwelijks haar beslag heeft gekregen, weer met nieuwe suggesties voor reorganisatievoorstellen te komen. Ik acht deze zaak echter van een zodanig belang, dat het de overdenking waard is. Wanneer wij de Basiscommandant zien als de Sous Chef Staf Logistiek en zijn Basiscommando — enigszins gewijzigd en aangepast — als de Logistieke Staf van de Sous Chef Staf Logistiek, behoeft er praktisch niet veel te veranderen, terwijl bovendien de troep en de logistieke uitvoerende diensten in het geheel niet in een dergelijke reorganisatie zouden worden betrokken.

Persoonlijk ben ik er van overtuigd, dat wij op deze manier tot een meer efficiënte organisatie kunnen komen.

DE ONTWIKKELING VAN DE LOGISTIEK IN DE TOEKOMST

In het voorgaande heb ik gepoogd U een indruk te geven van de vele ingewikkelde logistieke problemen, waarmee wij thans nog in de KL te kampen hebben.

Problemen op het gebied van materieel en infrastructuur, maar bovenal van deskundig logistiek personeel. De logistiek als militaire wetenschap staat bij ons nog in de kinderschoenen. Alle beschikbare krachten zijn praktisch volledig ingeschakeld om de problemen van de dag geïmproviseerd op te lossen, zodat de zo belangrijke en noodzakelijke planning op langere termijn pas op het tweede plan komt. Over praktische ervaring beschikken wij nog te weinig. Om deze ervaring te vergaren is tijd en studie nodig. Ernstig zal moeten worden nagegaan in hoeverre verbetering van en c.q. bezuiniging op het verzorgingsapparaat kan worden verkregen door een betere efficiency en

de toepassing van moderne procedures en hulpmiddelen, waarbij echter aan de militaire paraatheid niets te kort mag worden gedaan.

Zo dikwijls hoort men de stelling verkondigen, dat het logistieke apparaat te zwaar en te log is en of het niet wat minder kan. Maar aan de andere kant vraagt de tacticus meer beweeglijkheid, kleinere en daardoor minder kwetsbare formaties en meer vuurkracht.

Meer beweeglijkheid eist meer transport en meer BOS, kleinere verbanden eisen meer verbindingen en meer spreiding — ook van de logistieke onderdelen — en meer vuurkracht eist meer munitie, met andere woorden allemaal eisen, welke wederom een extra zware belasting voor het logistieke apparaat betekenen.

Een van de grootste zorgen voor de logisticus is de invloed van een mogelijke atoomoorlog op de logistiek.

In de voordracht van de Majoor Kampenhout voor onze vereniging over de invloed van de atoomwapens op de tactiek van de landstrijdkrachten hebben wij kunnen beluisteren, dat het gebruik van de atoomwapens een zeer belangrijke invloed zal hebben op de organisaties, zowel van de tactische als van de logistieke formaties. Daarbij komt nog het dilemma of de volgende oorlog een atoomoorlog, een conventionele oorlog, dan wel een combinatie van deze beide zal zijn.

In de verdere beschouwing van de Majoor Kampenhout hierover is hij voor de theoretische behandeling van het probleem er van uitgegaan, dat rekening moet worden gehouden met een atoomoorlog om dan verder duidelijk aan te geven, welke consequenties dit heeft ten opzichte van de huidige organisaties.

Grotere mobiliteit (meer vervoer), kleinere eenheden met grotere zelfstandigheid (verbindingsmiddelen), invoering van moderne atoomwapens, geleide projectielen, raketten, snelle lichte tanks, snelle lichte terreinvoertuigen, helioptères, enz. En tenslotte een geharde en goed geoefende en goed aangevoerde troep, die in staat is aan zware ontberingen het hoofd te bieden.

Het is praematuur om nu reeds een gedegen oordeel te hebben of dergelijke plannen voor de KL te verwezenlijken zijn. Uit logistiek oogpunt is het echter een *conditio sine qua non*, dat in dat geval over een hoogwaardig technisch verzorgingsapparaat beschikt moet worden met een *hoog* percentage aan beroepspersoneel. *Kunnen wij daaraan voldoen?* Daarbij komt nog, het *belangrijkste* aspect van de financiële mogelijkheden.

Is Nederland in staat een dergelijk kostbaar leger uit te rusten en te onderhouden?

Tot dusverre heb ik het geheel over concrete moeilijkheden met betrekking tot personeel, materieel en infrastructuur gehad, *maar nog veel concreter is het plafond van de defensiebegroting*. Momenteel is een zeer aanzienlijk deel van onze uitrusting gratis door onze bondgenoten ter beschikking gesteld. De personeelslasten, eigen aanschaffingen en onderhoudskosten zijn echter van dien aard, dat de huidige begroting daarin nauwelijks kan voorzien en reeds een absolute zuinigheid geboden is.

Bovendien is de buitenlandse wapenhulp niet eeuwigdurend en wij zullen gedwongen zijn, wanneer tot vervanging moet worden overgegaan, dit uit eigen middelen te doen.

Het is daarom een dwingende noodzakelijkheid, dat deze *financiële* aspecten mede ernstig in beschouwing worden genomen bij de overwegingen tot in-

voering van nieuwe organisaties, doctrines en uitrusting in de KL als gevolg van de mogelijkheid van een atoomoorlog. Het is irreeël op theoretische gronden iets volmaakt te willen opbouwen wanneer de praktische mogelijkheden daarvoor niet aanwezig zijn.

Wij mogen ons echter gelukkig prijzen, dat dergelijke problemen voor een land als het onze nu niet meer alléén nationaal behoeven te worden gezien, doch ook internationaal, waarbij als beginsel geldt een evenredige verdeling der lasten over de partners van het NATO-pact.

Mijnheer de Voorzitter,

Ik nader thans het einde van mijn voordracht van hedenavond, waarbij ik mij niet ontveins, dat ik slechts zeer globaal de verschillende logistische problemen heb kunnen belichten. Vele hiervan zouden een dankbaar onderwerp kunnen zijn voor een afzonderlijke voordracht voor onze vereniging.

Ik hoop er echter in geslaagd te zijn U een indruk te hebben gegeven van de omvangrijkheid van het belang van de logistiek voor het leger. En dit niet alleen voor hen die een functie in de logistiek vervullen, maar evenzooer voor de functionarissen in staven en troepeneenheden. De compagniescommandant dient zijn taak met betrekking tot de verzorging bijvoorbeeld met evenveel gemak en routine te vervullen als hij dit doet ten aanzien van het tactische optreden van zijn troep.

Eerst wanneer men in alle geledingen van de KL — van de eenvoudige dienstplichtige af — volledig „logistiek-minded” is, kan een goede verzorging verzekerd zijn.

Ik hoop *niet*, dat mijn voordracht bij U de indruk heeft gewekt, dat het hopeloos is met de logistiek in de KL. Integendeel, in de jaren sedert 1950 tot nu is er heel veel verbeterd en ik geloof, dat wij op de goede weg zijn.

Ik kan U verzekeren, dat de verantwoordelijke logistische functionarissen met enthousiasme en volharding hun werk doen en niets zullen nalaten wat tot verbetering kan leiden.

En hiermede dan, Mijnheer de Voorzitter, wil ik mijn voordracht van hedenavond besluiten.

P a u z e

De Voorzitter:

De inleider heeft zich bereid verklaard de H.H. die met hem in debat willen treden of vragen hebben te stellen wel te willen beantwoorden.

De gestelde vragen en de beantwoording door Kolonel T. H. Bakker.

V r a a g 1 — Kapt. KLu A. C. Bouwen:

Wordt door Uw uitspraak, dat onder verwerving mede wordt verstaan het vaststellen van de technische eisen en de technische specificaties de operationele commandant niet beperkt in zijn mogelijkheden, n.l. de keuze van zijn materieel?

A n t w o o r d :

Bij een goede samenwerking tussen DML en MI is de kans gering, dat een product wordt aangeschaft, dat niet aan de tactische en militair-technische

eisen voldoet. Daarbij komt, dat — alvorens een nieuw materieelstuk wordt ingevoerd — daaraan troepenbeproevingen van het prototype voorafgaan.

Voor belangrijke objecten — zoals b.v. in de sector van voertuigen en verbindingsmiddelen — wordt de gehele ontwikkelingsgang als het ware op de voet gevolgd door een speciaal daarvoor opgerichte werkgroep, waarin ook vertegenwoordigers van de MI zitting hebben.

Het *kan* echter voorkomen, dat de militair-technische en tactische eisen van dien aard zijn, dat om productie-technische of economische redenen daaraan niet kan worden voldaan, zodat dan de eisen moeten worden gewijzigd.

Vraag 2 — 1e Lt VbdD W. Boekwijt:

Een autoriteit, overeenkomende met de Amerikaanse „Deputy Chief of Staff of Logistics” is dus de hoogste functionaris op logistiek terrein. Zoals Kol. Bakker in het slot van zijn betoog uiteenzette, zouden de Materieel Inspecteurs rechtstreeks aan deze „Sous Chef Staf Logistiek” ondergeschikt zijn. Volgens de huidige gang van zaken bij de KL worden bij het verwerven van nog niet eerder gevoerde artikelen de tactische en militair-technische eisen als advies aan de ChGS door de MI opgesteld. Bestaat nu niet de mogelijkheid, dat — indien deze behoefte- en typebepalende MI's aan de „Sous Chef Staf Logistiek” ondergeschikt zijn — logistieke voordelen zullen praevaleren boven tactische eisen? (B.v. bij het probleem: nieuw type aanschaffen of oude typen bijbestellen).

Antwoord:

Ik acht deze mogelijkheid niet groter dan thans het geval is. U moet niet vergeten, dat deze Sous Chef Staf Logistiek een Generale-Staf-Officier zal zijn in het Hoofdkwartier van de Chef Generale Staf. Ook in de onder hem ressorterende logistieke staf zijn voldoende tactische officieren, die de tactische eisen zullen bewaken.

Vraag 3 — Kapt. VbdD C. A. de Vries:

1. Uit Uw voordracht over de ontwikkeling van het verzorgingssysteem van de KL, dat m.i.v. 8 Februari j.l. is ingevoerd, heb ik mogen opmaken, dat de functie en organisatie van het Amerikaanse systeem is afgeleid.
2. Ongetwijfeld is bij de opzet en organisatie van het Amerikaanse verzorgingsapparaat rekening gehouden met de in de U.S.A. aanwezige mogelijkheden en toestanden om de realisatie van een doelmatig functionerend systeem bij voorbaat te kunnen garanderen.
3. Nu de mogelijkheden en toestanden in Nederland zo geheel anders liggen dan die in de U.S.A., waardoor de realisatie van de personeelsencadering van het verzorgingsapparaat voorshands een probleem op zich is, is mijn vraag: „Hoe denkt men, of heeft men zich voorgesteld om de moeilijkheden, die zich voordoen bij de werving van het geraamd aantal benodigde deskundigen en specialisten, op te lossen.”
4. Het is in een modern leger, uitgerust met een grote verscheidenheid van ingewikkelde technische apparatuur, toch een *conditio sine qua non*, dat de doorsnee niet technisch geschoolde en opgeleide bedienaar te velde

wordt gesteund door een wijdvertakte organisatie van deskundigen en specialisten uit de verzorgingssector.

Wordt de bedienaar te velde deze steun onvoldoende verleend, dan zal de hem bijgebrachte algemene kennis hem niet meer baten en zal zijn rendement en moreel in een met de tijd voortschrijdend proces in belangrijke mate worden aangetast.

A n t w o o r d :

Ik kan het niet anders dan geheel met U eens zijn en heb er reeds op gewezen, dat de opbouw van het logistieke personeelsapparaat in ernstige mate is achtergebleven bij de materiële opbouw. Bovendien, dat zelfs met de beste procedures, de verzorging niet gewaarborgd is, wanneer niet over voldoende deskundigen en specialisten wordt beschikt.

In de volgende jaren zal m.i. dan ook aan het personeelsvraagstuk de meeste aandacht moeten worden besteed. Nauwkeurig zal moeten worden nagegaan, welk personeel benodigd is en op welke wijze dit personeel kan worden geworven en opgeleid. Meer kan ik hierover thans ook niet zeggen.

De Voorzitter:

Wanneer niemand meer iets heeft te vragen of op te merken blijft aan mij de aangename taak om namens U allen de spreker van hedenavond hartelijk dank te zeggen voor de heldere en bijzonder zaakkundige wijze, waarop hij ons de huidige verzorgingswijze van het Nederlandse leger en de taak daarbij van het Basiscommando heeft uiteengezet. Ik heb het zeer op prijs gesteld, dat hij daarbij niet alleen de bestaande organisatie heeft behandeld, doch tevens heeft aangegeven hoe deze n.z.m. kan worden ontwikkeld en verbeterd. Spreker heeft daarmede gehandeld in de lijn van onze vereniging, die zich de beoefening van de Krijgswetenschappen ten doel stelt.

Wij allen zullen opnieuw onder de indruk zijn gekomen van de grote rol, die de logistiek in de moderne oorlogvoering speelt. Ik mag dit — zij het, na het betoog van de Inleider, ten overvloede — nog wel eens onderstrepen met een persoonlijke herinnering, n.l. die aan het „Industrial Colleges of the Armed forces” in de Verenigde Staten, waaraan ik voor enkele jaren een bezoek mocht brengen. Mij heeft toen bijzonder getroffen op welk een uitgebreide schaal men aldaar hoofdofficieren van de drie Krijgsmacht delen, maar tevens ook hogere ambtenaren en industriële leiders opleidt voor de logistieke taak, die zij in vredes- en oorlogstijd t.a.v. de defensie der Verenigde Staten hebben te vervullen. Hoewel doordat dit land het arsenaal der vrije wereld vormt en men aldaar rekening moet houden met een optreden in andere werelddelen, van het moederland door oceanen gescheiden, de problemen daar ongetwijfeld van andere orde zijn dan bij ons, heeft dit bezoek mij toch de overtuiging geschonken, dat bij ons in dit opzicht nog veel baanbrekend werk moet worden gedaan.

Kolonel Bakker kan zich overtuigd houden, dat hij met zijn voordracht, die weldra in meer dan 2000 exemplaren zal worden verspreid, een belangrijke stoot in de goede richting heeft gegeven.

Het noemen van ons ledental, dat de 2000 thans reeds flink heeft overschreden, brengt mij nog tot het volgende. Het bestuur is er dit werkjaar voor het eerst toe overgegaan op ruime schaal militaire commandanten in

de gelegenheid te stellen toegangskarten aan te vragen voor officieren onder hun bevel, die geen lid van de vereniging zijn en waarvoor het bijwonen van een voordracht toch van belang wordt geacht. Wij hebben dit gedaan om, gedachtig aan het „onbekend maakt onbemind”, de kennismaking met onze vereniging te bevorderen. Ook vanavond zijn vele gasten in ons midden en ik mag wel een hartelijke opwekking tot hen richten om van gasten huisgenoten te worden.

Ik dank thans nogmaals de Spreker, in mijn dank mede betreffende de heren, die aan het debat deelnamen, en sluit hierbij deze bijeenkomst.

STELLINGEN

1. Na de eerste wereldoorlog is de logistiek internationaal ontwikkeld tot een militaire wetenschap van de eerste orde. De enorme vooruitgang in de uitrusting heeft het moderne leger gemaakt tot een uiterst gecompliceerd technisch apparaat, dat zeer hoge eisen stelt aan alle facetten van de verzorging.
2. De logistiek kan niet als een apart probleem worden beschouwd, doch dient in nauw verband te worden gebracht met alle strategische en tactische plannen en handelingen. Een moderne oorlog kan niet worden gevoerd zonder dat daaraan een grondige logistieke voorbereiding is voorafgegaan, zodat beschikt kan worden over een verzorgingsapparaat, dat het leger in staat stelt zijn taak onder alle omstandigheden en onder de beste voorwaarden te vervullen en te blijven vervullen.
3. Met de opbouw van een modern verzorgingsapparaat voor de KL kon eerst na afloop van de 2e wereldoorlog een aanvang worden gemaakt. Gebrek aan ervaring, een groot tekort aan terzake deskundig technisch en administratief personeel, reglementen en voorschriften, alsmede tijdnood hebben er toe geleid dat de opbouw in korte tijd langs empirische weg moest geschieden, waardoor fouten onvermijdelijk waren.
4. De Commandant die de operaties leidt, dient eveneens het verzorgingsapparaat onder zijn bevel te hebben, zowel in vredes- als in oorlogstijd. De organisatie van het verzorgingsapparaat van de KL is op dit principe gebaseerd. De CGS/BLS — als hoogste operationele commandant — heeft nagenoeg het volledige verzorgingsapparaat onder zijn bevel; een uitzondering is hierbij echter gemaakt voor de verwerving, welke ressorteert onder de Directeur Materieel Landmacht.
5. Bij het geëchelonnerde systeem van bevoorrading en onderhoud, zoals dat thans bij de KL wordt toegepast is iedere commandant — van hoog tot laag — verantwoordelijk voor de verzorging van zijn onderdeel. Hiertoe beschikt hij over personele en materiële middelen, welke bepalend zijn voor de omvang van zijn verzorgingstaak. De sterkte van de verzorgingsketen wordt bepaald door de zwakste schakel daarvan.
6. Een goed functionerend verzorgingsapparaat vereist in oorlogstijd deskundig personeel, voldoende materieel, logistieke infrastructuur, een goed werkend verbindingsnet en een transportapparaat. In vredestijd moet de nadruk worden gelegd op de eerste drie voorwaarden.
7. Invoering van A en H wapens e.a. zal ongetwijfeld een grote invloed hebben op de logistieke organisaties en doctrines. De ontwikkelingen op dit gebied bij de toonaangevende buitenlandse legers zullen nauwkeurig moeten worden gevolgd.
Bij de overwegingen tot invoering van nieuwe organisaties en doctrines in de KL moet er echter terdege rekening mee worden gehouden, dat de opbouw van het huidige logistieke apparaat nu reeds personele, materiële en financiële eisen stelt waaraan slechts met de grootste inspanning kan worden voldaan.

MEDEDELINGEN VAN HUISHOUDELIJKE AARD

NIEUWE LEDEN

Nederland

Diepenveen: F. Th. M. van der Ven, Kapitein.
 Eindhoven: P. Hokkeling, 2e Lt.
 Enschede: E. Soepenbergh, res. 2e Lt. Art.
 Hardinxveld: C. Vermerris, res. 2e Lt.
 Huizen (N.H.): B. H. de Groot, Kap. Art.
 Leeuwarden: W. Pot, res. 2e Lt. Vl. K. Lu.
 Leiden: N. W. Louwrier, t. res. 2e Lt. Art.
 Rotterdam: H. L. Koor, res. 2e Lt.; A. Maas, res. 2e Lt.
 Rijswijk: G. I. P. Sloots, res. 2e Lt.
 Tilburg: J. M. Kranenborg, Lt. Kolonel T. D.
 Utrecht: F. Cozijnsen, 1e Lt.

Buitenland

Cambridge (E.): Jhr A. P. van Lennep, 2e Lt. Art.

De contributie voor het werkjaar 1954—1955 (1 Oct. 1954—30 Sept. 1955) is vastgesteld op f 10,—. De leden, die *zulk*s *nog niet gedaan hebben*, wordt verzocht hun contributie wel te willen storten op postrekening 78828 van de Vereniging ter beoefening van de Krijgswetenschap, Den Haag.

Aflev. I, II, III en IV 54/55 zijn aan de leden verzonden.

Het Bestuur van de Vereniging ter beoefening van de Krijgswetenschap is thans als volgt samengesteld: M. R. H. Calmeyer, Lt.-Gen. G.S., Voorzitter; I. A. Aler, Lt.-Generaal-Vlieger, b.d.; D. A. van Hilten, Lt.-Generaal b.d., Redacteur Orgaan en W.J.; H. Schaper, Generaal-Majoor-Vlieger Klu.; J. J. de Wolf, Brigade-Generaal der Genie; J. H. Couzy, Generaal-Majoor der Artillerie; L. Brouwer, Commandeur, plv. Chef Marine Staf; E. J. C. van Hootegem, Kolonel Gen. Staf, Directeur H.K.S.; Mr. F. R. Mijnlief, Raadadviseur in algemene dienst bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken; D. Berlijn, Lt.-Kolonel Vlieger Waarnemer; A. V. van den Wall Bake, Kolonel van de Gen. Staf; J. P. Boots, Res.-Kolonel tit. b.d., Secretaris-Penningmeester, Van Alkemadeaan 215, Den Haag, Telefoon 774621.

Geeft bij adresverandering kennis aan de Secretaris-Penningmeester,

van Alkemadeaan 215, 's-Gravenhage

en vergeet vooral niet ons een nieuw lid op te geven

Wij naderen zeer binnenkort het 2200ste lid